

Apró közlemények. — Kleine Mitteilungen.

Onoclea Struthiopteris HOFFM. Deutchl. Flora II. (1795) p. 12.
forma hypophyllodes BAENITZ.

A ritkább esetek közé¹⁾ tartozik, hogy az *O.*-nak egyugyanazon levele fele részben sterilis, felében pedig fertilis legyen; amely tehát átmeneti alakja mintegy a mostani, magasabbban differentiódott *O.*-nak.

Az ily felemás leveleknél hol a sterilis lomb van a rhachis tetőrészen (= f. *epiphyllodes* BAENITZ), hol a *fertilis* (= f. *hypophyllodes* BAENITZ).

Példányom a f. *hypophyllodes* BAENITZ: e kb. 38 cm. magas felemás levelű példánynak alsó részén kb. 18 cm.-nyire a zöld, sterilis, — tetőrészen pedig kb. 14 cm.-nyire a szivarbarna fertilis levelek vannak.

Éles határvonal a kétféle levél közt nincs, az átmenet fokozatos, amennyiben a határon levő levélkéek bár zöldek, — széleiken bependeredettek, de nem egész hosszukban, hanem hol alsó részükön, hol közepén, hol a csúcsban szélesen kiterülve maradnak egy-egy darabon s csak a többi részén vannak sorousok.

A fertilis levélkéket a sterilisekkel 1 pár ilyen levélke köti össze, s képezi az átmenetet.

Es ist einer der selteneren Fälle,) dass ein und dasselbe Blatt von dieser Pflanze zur Hälfte steril, zur anderen Hälfte fertil ist: ein solcher bildet also ungefähr ein Übergangsstadium zur jetzigen, höher differenzirten Pflanze.

Bei solchen zur Hälfte fertilen Blättern ist der sterile Teil entweder am obersten Teil der Spreite (= f. *epiphyllodes* BAENITZ), oder am untersten (= f. *hypophyllodes* BAENITZ).

Mein Exemplar ist f. *hypophyllodes* BAENITZ; auf dem unteren Teil der Rhachis dieses ca 38 Cm. hohen, heterophyllen Exemplares sind bis ca 18 Cm. die grünen sterilen Blätter, am oberen Teil hingegen, ca 14 Cm. lang die tabakbraunen, fertilen.

Zwischen diesen zweierlei Blättern existiert keine scharfe Grenzlinie, der Übergang ist ein stufenweiser, indem die an der Grenze befindlichen Abschnitte obzwar grün, am Rande doch schon umgerollt sind, aber nicht der ganzen Länge nach, sondern sie bleiben bald am unteren Teil, bald in ihrer Mitte, bald an der Spitze ausgebreitet und tragen nur an den übrigen Teilen Sori.

Vier Paar solcher Abschnitte verbinden die fertilen mit den sterilen und bilden den Übergang.

¹⁾ Dr. Christ, LUERSSEN: Die Farnpflanzen oder Gefässkryptogamen. Leipzig, 1899. p. 491.

Gyűjtöttem a «Hideg Szamos» völgyében «Rekető»-hoz közel, a «H. Szamos»-t kísérő berekben. 1901. IX. 23.

Győrffy I.

Potamogeton perfoliatus L. Erdélyben (in Transsylvania).

Szedtem *Najas marina* L., *Myriophyllum spicatum* L., *Pot. natans* L., *Hippuris vulgaris* L. és *Ranunculus paucistamineus* TAUSCH-sal együtt a «Czege» és «Szent Gotthárd» közötti «Hódos» v. «Czegei nagy tó»-ban. (1901. VIII. 30.)

Győrffy I.

Rhamnus fallax Boiss. Diagn. ser. II. 5. 1856. 73 (*Rh. carniolica* KERN. Nov. pl. spec. I. 1870. 282, *Rh. alpina* VIS. et autor. fl. Croat., BORB. Erdész. Lap. 1885. 705) a MBL. 1903. 26. old. még *Rh. alpina!* a Risnyákról. Három ízben voltam rajta, több esúsa van, számos el nem nézhető növény nem említéséből következtetem, hogy az i. h. 24. old. kirándulói a legmagasabb esúson nem voltak. A *Salix grandifolia* p. 24 = *S. fagifolia* W. et KIR. (non KOCH). Feltűnő hiba az *Aquilegia Sternbergii* p. 28. pedig éppen SIMONKAI érdeme, hogy az *A. nigricans* BAUMG. az *A. Haenkeana*-val KOCH egyesítette s ez a horvátországi *A. nigricans* jól illet volna a 29. old. az Erdély és Horvátország közös növényei közé. Az *A. Sternbergii* REHB. = *A. Bertolonii* SCHOTT.

A *Rh. fallax* és *Rh. carniolica* összetartozásáról régen meggyőződtem, s horvátországi kirándulásaim alkalmával vele gyakran találkoztam. Azok

Ich sammelte diese Form im Thale der «Hideg Szamos», in der Nähe vom «Rekető», im Hain neben der Kalten Szamos. 23. IX. 1901. St. Győrffy.

Sammelte ich mit *Najas marina* L., *Pot. natans* L., *Hippuris vulgaris* L., *Myriophyllum spicatum* L. und *Ranunculus paucistamineus* TAUSCH., zwischen «Czege» u. «Szent Gotthard» in dem «Hódos» oder «Czege-er Grosseem See.» (1901. 3°. VIII.).

St. Győrffy.

Rhamnus fallax Boiss. Auf S. 26 der Ung. bot. Bl. Jahrg. 1903 noch als *R. alpina!* vom Risnyák erwähnt. Ich war 3-mal auf diesem Berge, welcher mehrere Gipfel hat; aus vielen nicht zu übersehenden Pflanzen schliesse ich, dass die auf p. 24 erw. Ausflügler nicht auf dem höchsten Gipfel waren. *Salix grandifolia* p. 24 = *S. fagifolia* W. K. (non KOCH). Ein auffallender Fehler ist *Aquilegia Sternbergii* p. 28, wo es doch SIMK.'s Verdienst ist, dass *A. nigricans* BMG. mit *A. Haenkeana* vereinigt wurde. *A. Sternbergii* RB. ist = *A. Bertolonii* SCHOTT. Ueber die Zusammengehörigkeit v. *Rh. fallax* u. *carniolica* habe ich mich längst überzeugt. Mit beistehenden Standorten will ich nur seine georg. Verbr. ergänzen.

Borbás.

Cotoneaster nigra WAHLENB. Fl. Gothob. 1820, 53 (*C. melanocarpa* FISCHER in LED. Fl. Alt. II. 1830. 219 *C. orientalis* KERN., non MLL.). In rupestribus ad viam publicam inter Poprád et Virágvölgy 24. aug. 1902.

után, a miket MURBECK, Beitr. Zur Fl. v. Südbosn. 1891. 149). G. BECK (Fl. Südbosnien 111. 88, VII. 196) és HALÁCSY (Consp. fl. graec. I. 317.) róla írtak, nincs más mondani valóm, mint a földrajzi elterjedés ki-egészítése.

In silvaticis rupestribus ad Gasparei. Zamist prope Plešce, (ROSSI) Zlobin, Rísnýák. Lies!! Visenura!!

In Carniolia ad Adelsberg (BORB. 1869).

In Bosnia. ad Travnicum (E. BRANDIS).

In Serbia, Mučanj prope Ivanica (BORNM).

Rh. alpina var. *colchica* KUZNEZOW Bull. de l'akad. . . Pétersb. t. XIII. 1891, 167 est ipsissima *Rh. fallax* foliis «tota pagina inferiore pubescentibus» ideoque pube magis persistente.

Borbás.

Viola suavis Auct. Hung.

A míg idóm és alkalmanem nem lesz a *Viola suavis* MB. kérdésével behatóbban foglalkozni, legyen szabad a MBL. idei évf. 48. lapján megjelentekre a következőket megjegyezni:

A békésmegyei *Viola suavis*-ről BORBÁS Ak. Ért. 1881, 90. azt mondja: flores grandes et hac solum nota a *V. Austriaca* KERN. distinguere valeo és ez adatot maga is kétesnek közli: an forma macrantha posterioris?

SIMONKAI az i. h. a *V. suavis* és *V. Austriacát* egynek veszi, a mit az a megokolás mutat, melylyel a *Viola Bihariensis* felállítja: hogy ő a *Viola hirta* × *suavis*-nak azért adja a *V. Bi-*

vimina *Cotoneasteris* duo inveni pomulis *eracte nigris*, quae igitur sine dubio ad *C. nigram* pertinent. Vimina plura ibidem pomulis rubris superbiebant, immixtis pomulis paucis atris. Pomula *Cotoneasteris nigræ* igitur ibidem initio rubra, veluti in *Rosa spinosissima*, sero nigrescere incipiunt, fruticulum igitur, $\frac{1}{2}$ 1 mt. altum aestate fallacem facile quis pro *C. cotoneastere* (L.) = *C. integerrima* MED. legere potest. *C. nigra* pauciflora et *C. laxiflora* Jacq. multiflora inflorescentia pedunculata specificè diversae esse videntur.

Borbás.

Viola suavis Auct. Hung.

Bis ich nicht Zeit u. Gelegenheit finde mich mit der Frage über *Viola suavis* MB. eingehender zu befassen, sei es mir gestattet, auf S. 48 d. III Jahrg. d. MBL. folgendes zu bemerken:

BORBÁS sagt von der *Viola suavis* des Kom. Békés im Ak. Ért. 1881, 90: flores grandes et hac solum nota a *V. Austriaca* KERN. distinguere valeo und er selber publiziert diese Angabe als fraglich: an forma macrantha posterioris?

SIMONKAI hält a. a. O. die *V. suavis* MB. mit *V. Austriaca* KERN. für identisch, was sich aus der Begründung herausstellt, mit der er seine *V. Bihariensis* berechtigt: dass er

hariensis nevet, mert a *V. Kernerii* WIESE. = *hirta* \times *Austriaca* csak pusztán névnek, nem közöltnek tekinti. Máskülönben ez a megokolás nem érthető.

De maga SIMONKAI tanár úr azt írta nekem (1903. júl. 29.), hogy Magyarország flóráját illetőleg a *Viola suavis*a vonatkozó minden eddigi adat téves és én ezen az alapon, úgy vélttem, joggal írhattam BECKER úrnak, hogy Magyarország flórájából igazi *Viola suavis*t és *hirta* \times *suavis*t nem közöltek.

Gáyer Gy.

Ein zweiter Standort von Homalia lusitanica Schimp. in der österr.-ungar. Monarchie.

Dieses echt mediterrane Moos wurde für die Monarchie von LOSER 1859 entdeckt, und zwar auf Kalkfelsen am Eingange in die Grotte von Verteneglio bei Capo d'Istria. Herr Rektor Friedrich KERN (Breslau), der langjährige Freund des † K. G. LIMBRICHT, sandte mir gütigst eine Probe des Moores von einem neuen, dem zweiten Standorte unserer Monarchie: feuchte Kalkfelsen in der Vrutkischlucht bei Abbazia, wo er es 11. VII. 1901 gefunden hat. Die Exemplare sind, wie eine Vergleichung mit No. 467 der RABENHORST'schen *Bryotheka europaea* ergibt, typisch ausgebildet. Es ist zu hoffen, dass dieses seltene Moos auch an anderen Punkten der südlichen Teile der Monarchie noch entdeckt werden wird. **Franz Matouschek.**

der *Viola hirta* \times *suavis* deshalb den Namen *V. Bihariensis* gebe, weil er die *V. Kernerii* WIESE. = *hirta* \times *Austriaca* als nomen nudum für nicht publiziert betrachtet. Sonst hat diese Motivation keinen Grund.

Doch teilte mir Herr Prof. SIMONKAI selber mit (29. Juli 1903), dass Ungarns Flora betreffend alle bisherigen Angaben über *Viola suavis* MB. falsch seien, und aus diesem Grunde dachte ich Herrn BECKER schreiben zu können, dass aus Ungarns Flora noch keine *Viola suavis* MB. u. keine echte *hirta* \times *suavis* publiziert wurde.

Gy. Gáyer.

A Homalia lusitanica Schimp. második termőhelye az osztrák-magyar monarchiában.

Ezen valószínűleg földközi tenger melléki mohót monarchiánkban LOSER fedezte fel 1859-ben, még pedig Capo d'Istria mellett a verteneglio-i barlang bejáratának mészszikláin. KERN Frigyes (breslauer) rektor úr, boldogult LIMBRICHT K. G. régi barátja, egy új termőhelyről volt szives nekem egy példát küldeni: a Vrutki-szakadék nedves mészszikláiról Abbazia mellett, a hol 1901. év július hó 11-én találta volt. A példák, mint a RABENHORST-féle *Bryotheka europaea*-nak 467. számával való összehasonlítás útján meggyőződtem, tipikusan kifejlődöttek. Ezen ritka mohó remélhetőleg a monarchia déli részének más helyeiről is elő fog kerülni. **Matouschek F.**

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1904

Band/Volume: [3](#)

Autor(en)/Author(s): Györfy Stephan [István], Borbas [Borbás]
Vincenz von, Gayer [Gáyer] Julius [Gyula]

Artikel/Article: [Apró közlemények. - Kleine Mitteilungen. 163-166](#)